

ارائه الگوریتم ژنتیک و فقی بهبود یافته برای مسئله زمان‌بندی کارها بر روی ربات‌های موازی

گوهر وحدتی^۱، مریم حبیبی‌پور^۲، سعید طوسی‌زاده^۳، مهدی یعقوبی^۴

- ۱- دانشجوی کارشناسی ارشد هوش مصنوعی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مشهد، elham62.vahdati@gmail.com
- ۲- دانشجوی کارشناسی ارشد هوش مصنوعی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مشهد، habibi.maryam@gmail.com
- ۳- استادیار گروه برق، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مشهد، s.toosi@mshdiau.ac.ir
- ۴- استادیار گروه کامپیوتر، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مشهد، yaghobi@mshdiau.ac.ir

چکیده

یکی از مسائل مهم زمان‌بندی، زمان‌بندی کارها بر روی ربات‌های موازی است به‌گونه‌ای که میانگین تأخیر کارها مینیمم شود. در این مسئله، مجموعه‌ای از n کار مستقل که در زمان صفر، آماده زمان‌بندی هستند، وجود دارد. متناظر با هر کار، یک زمان پردازش و یک زمان انقضای تعیین شده است. هدف این مسئله پیدا کردن ترتیبی از کارها بر روی ربات‌ها می‌باشد به نحوی که میانگین تأخیر کارها مینیمم شود. این مسئله، یکی از مسائل ترکیبی NP-Hard است. الگوریتم ژنتیک یک ابزار مناسب برای حل مسائل بهینه‌سازی ترکیبی می‌باشد. در این مقاله، یک الگوریتم ژنتیک و فقی غیرخطی به‌همراه دو عملگر ادغام و جهش جدید اکتشافی، بکار گرفته شده است. در این الگوریتم، تابع برازنده‌گی بر حسب میانگین تأخیر کارها در نظر گرفته شده است که با تنظیم احتمال جهش و ادغام، به صورت وفقی و غیرخطی با میانگین تأخیر، از مشکلاتی از قبیل همگرایی نابهنجام، همگرایی کند و همگرایی با پایداری کم جلوگیری می‌شود. نتایج آزمایشات نشان می‌دهند که الگوریتم ژنتیک پیشنهادی به‌آسانی در بهینه‌های محلی قرار نمی‌گیرد و از سرعت خوبی در همگرایی به جواب جامع برخوردار می‌باشد. علاوه‌بر این، پیاده‌سازی الگوریتم پیشنهادی، از پیچیدگی برخوردار نمی‌باشد.

کلمات کلیدی

زمان‌بندی ربات‌های موازی، الگوریتم ژنتیک، میانگین تأخیر

۱- مقدمه

توجه قرار گرفته است. جمعیت الگوریتم ژنتیک مشکل از یک گروه افراد می‌باشد که هریک از آنها یک راه حل را ارائه می‌کنند. افراد می‌توانند به‌واسطه عملیات انتخاب، ادغام و جهش، مقدار برازنده‌گی بالاتری بدست آورند تا بهترین راه حل مسئله را جستجو کنند [۴]. در این مقاله، الگوریتم ژنتیک و فقی به‌همراه دو عملگر ادغام و جهش اکتشافی بکار گرفته شده است. همچنین، کارآیی الگوریتم

تاکنون روش‌های بسیاری برای حل مسئله زمان‌بندی کارها ارائه شده است که می‌توان روش‌های الگوریتم ژنتیک [۱-۵]، SA^۱ [۶] و SA^۲ [۷]، جستجوی تابو [۸] و شاخه و حد [۹] را نام برد. از میان این روش‌ها، الگوریتم‌های ژنتیک به‌علت کارآیی حاصل از این روش در پیدا کردن راه حل‌های نزدیک به جواب بهینه و زمان محاسباتی کم برای مسائل بهینه‌سازی ترکیبی بزرگ، بیشتر مورد

```

begin GA
    create initial population
    while generation_count < k do
        /* k = max.numberof generation */
        begin
            Selection and Elitism
            Crossover
            Mutation
            Increment generation_count
        end
        Output the best individual found
    end GA

```

شکل ۱- شبکه کد الگوریتم ژنتیک

پیشنهادی و الگوریتم ژنتیک استاندارد (به همراه عملگرهای ادغام و جهش ژنتیکی رایج)، بر روی سه مسئله استاندارد [۱۰] مورد مقایسه قرار گرفته اند.

نتایج نشان می دهند که الگوریتم پیشنهادی از سرعت خوبی در همگرایی به جواب جامع برخوردار است همچنین پیاده سازی الگوریتم پیشنهادی از پیچیدگی برخوردار نمی باشد.

۲- توصیف مسئله

در این مسئله، n تعداد کار، بر روی m تعداد ربات موازی به گونه ای زمان بندی می شوند که میانگین تأخیر کارها مینیمم شوند. مجموعه ای از n کار مستقل که در زمان صفر، آمده زمان بندی هستند، وجود دارد. متناظر با هر کار، یک زمان پردازش p_i ، و یک زمان انقضای d_i تعیین شده است [۱].

- یک ربات در هر زمان، فقط یک کار را می تواند انجام دهد.
- پردازش از نوع انحصاری (غیرقابل پس گرفتنی) است.
- T_j ، تأخیر کار j زام می باشد.
- C_j ، زمان اتمام و d_j ، زمان انقضای کار j زام می باشد.
- $R(i, j)$ ، پردازش یا عدم پردازش کار j بر روی ربات i را نشان می دهد. اگر کار j بر روی ربات i پردازش شود $R(i, j) = 1$ در غیر این صورت $R(i, j) = 0$

$$c_i = \sum_{j=1}^i p_j \quad (1)$$

$$T_j = \max\{0, C_j - d_j\} \quad (2)$$

$$\text{Mean Tardiness} = \frac{\sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n R(i, j) T_j}{n} \quad (3)$$

۵	۱	۲	۴	۶	۳	۷
---	---	---	---	---	---	---

شکل ۲- نمایش کروموزوم

۳- الگوریتم ژنتیک

الگوریتم ژنتیک، کارآیی خوبی برای جستجوی سراسری از خود نشان داده است که با جمعیت و چندین نقطه در فضای جستجو شروع به جستجو می کند. الگوریتم ژنتیک دارای عملگرهای انتخاب، ادغام و جهش می باشد که تنظیم پارامترهایی از قبیل احتمال ادغام و احتمال جهش برای الگوریتم ژنتیک نیاز می باشد. در این مسئله، برآزندگی الگوریتم، میانگین تأخیر کارها در نظر گرفته شده است به طوری که هر چه میانگین تأخیر کمتر باشد مقدار برآزندگی بیشتر خواهد بود. همچنین تابع هدف، به حداقل رساندن میانگین تأخیر کارها در نظر گرفته شده است.

۲-۳- عملگر ادغام

پس از اینکه مجموعه ای از بهترین رشته ها انتخاب شد عملگر ادغام با هدف تولید رشته های بهتر بر روی استخراج تولید مثل اعمال می شود. هدف از ادغام، جستجوی فضای پارامتر و تا حد امکان حفظ اطلاعات نهفتہ در رشته ها است.

۱-۲-۳- عملگر ادغام دو نقطه ای نسخه اول^۲ (2PX-V1)

در این عملگر، از والد اول دو نقطه ادغام به تصادف انتخاب می کنیم. ژن هایی را که بین دو نقطه ادغام نیستند را مستقیماً به

۶-۲-۳- عملگر ادغام پیشنهادی

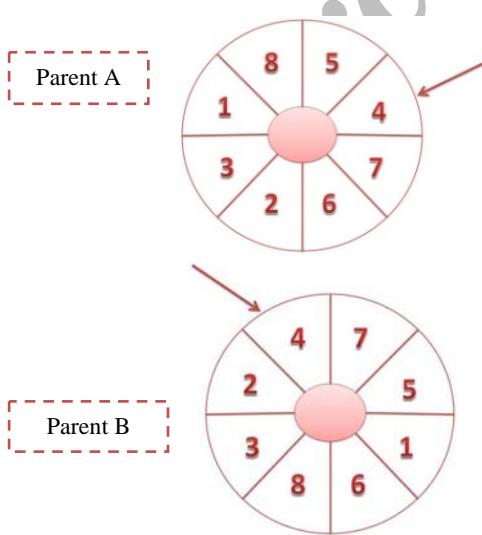
در این عملگر، کروموزوم‌های پدر به صورت صف چرخشی در نظر گرفته می‌شوند.

فرآیند تولید کروموزوم‌های فرزند به شرح زیر می‌باشد:

۱. یک کار به صورت تصادفی انتخاب می‌شود و دو اشاره‌گر در کروموزوم‌های پدر A و B به کار مورد نظر اشاره می‌کنند.

۲. کار مورد نظر در کروموزوم فرزند اول درج می‌شود سپس به جای این کار در کروموزوم‌های پدر صفر قرار می‌گیرد و اشاره‌گرها یک واحد در جهت عقربه‌های ساعت جلو می‌روند.

۳. زمان پردازش کارهایی که اشاره‌گرها به آنها اشاره می‌کنند، PA و PB نامیده می‌شوند. اگر PA کوچکتر یا مساوی PB باشد آنگاه کاری که اشاره‌گر در کروموزوم پدر A به آن اشاره می‌کند در فرزند اول درج می‌شود و در کروموزوم‌های پدر A و B به جای کار مورد نظر صفر قرار می‌گیرد و اشاره‌گر مربوط به کروموزوم A، به کار غیر صفر بعدی اشاره می‌کند. ولی اگر PA بزرگتر از PB باشد آنگاه کاری که اشاره‌گر در کروموزوم B به آن اشاره می‌کند در فرزند اول درج می‌شود و در کروموزوم‌های پدر به جای کار مورد نظر صفر قرار می‌گیرد و اشاره‌گر مربوط به کروموزوم B. به کار غیر صفر بعدی اشاره می‌کند. شرط توقف هنگامی خواهد بود که تعداد کارهای غیر صفر کروموزوم A برابر صفر شود. برای تولید کروموزوم فرزند دوم، مراحل بالا انجام می‌شود با این تفاوت که اشاره‌گرها در خلاف جهت عقربه‌های ساعت حرکت می‌کنند. در شکل (۳)، عملگر ادغام بر روی کروموزوم‌های پدر، در مسئله‌ای با ۸ کار (که کار ۴ به عنوان نقطه شروع می‌باشد)، اعمال شده است و کروموزوم‌های فرزند تولید شده اند.

شکل ۳ (الف)- نمایش کروموزوم‌های پدر و فرزند در عملگر ادغام

فرزنده اول منتقل می‌کنیم و این ژن‌ها را از والد دوم حذف می‌کنیم. ژن‌های بین دو نقطه ادغام را با ژن‌های باقیمانده از والد دوم پر می‌کنیم [۳].

۶-۲-۴- عملگر ادغام مبتنی بر ترتیب (OBX)

در این عملگر، تعدادی از ژن‌های والد اول انتخاب می‌شوند. موقعیت ژن‌های انتخاب شده از والد دوم حذف می‌شوند و این ژن‌ها به موقعیت‌های حذف شده متناظر در فرزند اول منتقل می‌شوند و بقیه ژن‌ها مستقیماً از والد دوم از چپ به راست به ارث می‌رسند [۳].

۳-۲-۳- عملگر ادغام چرخشی (CX)

در این عملگر، هدف این است که بین دو والد یک چرخه پیدا شود. برای این کار اولین ژن از والد اول، به اولین ژن در والد دوم مرتبط می‌شود. محتوای ژن اول والد دوم را در والد اول پیدا کرده و آن را به ژن متناظر در والد دوم مرتبط می‌کنیم و آنقدر این کار را ادامه می‌دهیم تا در والد دوم محتوایی برابر با ژن اول والد اول پیدا کنیم. در این لحظه چرخه ساخته شده است. ژن‌های منتخب از والد اول به فرزند اول منتقل می‌شوند و بقیه ژن‌ها از والد دوم به ارث می‌رسند [۳].

۴-۲-۳- عملگر ادغام مرتبه‌ای (OX)

این عملگر توسط Davis ارائه شده است. ابتدا دو نقطه ادغام از والد دوم انتخاب می‌شود. ژن‌های بین این دو نقطه به فرزند اول منتقل می‌شوند و نشانگر فرزند اول روی نقطه دوم باقی می‌ماند این ژن‌ها از والد اول حذف می‌شوند. از نقطه دوم ادغام روی والد اول به سمت راست شروع به حرکت می‌کنیم در صورت وجود ژن جدید آن را در محل نشانگر فرزند اول قرار می‌دهیم و نشانگر را جلو می‌بریم. اگر به آخرین ژن فرزند اول یا والد اول رسیدیم به اول آن بر می‌گردیم، تا ژن‌های فرزند اول کامل شوند [۳].

۵-۲-۳- عملگر ادغام با نگاشت جزئی (PMX)

در این عملگر، دو نقطه ادغام به صورت تصادفی از والد دوم انتخاب می‌شوند و ژن‌های بین این دو نقطه به فرزند اول به ارث می‌رسد. موقعیت‌های متناظر در والد اول نیز علامت‌گذاری می‌شوند. به عبارت دیگر از ژن‌های والد دوم به والد اول نگاشتی ایجاد می‌شود. این نگاشت در جدولی ذخیره می‌شود. ژن‌های بدون علامت از والد اول در جدول نگاشت جستجو می‌شوند تا ژن متناظرشان را در جدول بیابند، پاسخ این جستجو در ژن‌های خالی فرزند اول از چپ به راست به ارث می‌رسد و اگر ژنی در جدول نگاشت وجود نداشت خودش منتقل می‌شود [۳].

۴-۳-۴- تنظیم وفقی غیرخطی احتمال جهش و ادغام

معمولًا احتمال‌های جهش و ادغام در الگوریتم ژنتیک استاندارد ثابت در نظر گرفته می‌شوند بنابراین حتی اگر الگوریتم بارها و بارها تکرار شود، راه حل‌های بهتر مختلفی ظاهر نخواهد شد. بنابراین الگوریتم ژنتیک وفقی که می‌تواند احتمال ادغام و جهش را به صورت وفقی و غیرخطی تنظیم کند بکار گرفته شده است.

تابع هدف، به حداقل رساندن میانگین تأخیر کارها می‌باشد. در الگوریتم ژنتیک وفقی منحنی‌های تنظیم احتمال جهش و ادغام به آهستگی با T_{avg} تغییر می‌کنند و احتمال جهش و ادغام افرادی که برآنندگی آنها تا حد زیادی به میانگین برآنندگی جمعیت نزدیک است افزایش می‌یابد و رنج افزایش یافته در الگوریتم ژنتیک وفقی غیرخطی، بیشتر از الگوریتم ژنتیک وفقی خطی و سایر الگوریتم‌ها می‌باشد [۴].

$$P_c = \begin{cases} p_{c1} - \frac{p_{c1} - p_{c2}}{1 + \exp(a(\frac{T_{avg} - T}{T_{avg} - T_{min}}))} & T' \leq T_{avg} \\ p_{c1} & T' > T_{avg} \end{cases} \quad (4)$$

$$P_m = \begin{cases} p_{m1} - \frac{p_{m1} - p_{m2}}{1 + \exp(a(\frac{T_{avg} - T}{T_{avg} - T_{min}}))} & T \leq T_{avg} \\ p_{m1} & T > T_{avg} \end{cases} \quad (5)$$

T_{min} : کمترین تأخیر جمعیت

T_{avg} : میانگین تأخیر جمعیت

T' : کمترین تأخیر بین دو فرد در عمل ادغام

T : تأخیر فرد در عمل جهش

۴- نتایج تجربی

```
begin GA
  create initialpopulation
  while generation_count < k do
    /* k = max.numberof generation */
    begin
      Selection and Elitism
      Heuristic Crossover ← Nonlinear adjustingCrossover Probability
      Heuristic Mutation ← Nonlinear adjustingCrossover Probability
      Increment generation_count
    end
    Output thebest individualfound
  end GA
```

شکل ۵- شبیه کد الگوریتم ژنتیک پیشنهادی

کار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
زمان پردازش	۲	۴	۵	۳	۸	۷	۱۰	۱۲
زمان انقضای	۱	۳	۲	۸	۷	۴	۱۲	۱۴
پدر ۱	۵	۴	۷	۶	۲	۳	۱	۸
پدر ۲	۷	۵	۱	۶	۸	۳	۲	۴
فرزنده ۱	۴	۷	۶	۲	۳	۱	۵	۸
فرزنده ۲	۴	۲	۳	۵	۸	۱	۶	۷

شکل ۳(ب)- وضعیت کروموزوم‌های پدر و فرزند در عملگر ادغام

۳-۳- عملگر جهش

این عمل برای جلوگیری از همگرایی نابهنجام و کمک به الگوریتم جستجو برای فرار از بدایم افتادن در بهینه‌های محلی مفید است. از سوی دیگر این عمل برای حفظ حالت تمایز کروموزوم‌ها در یک جمعیت بکار می‌رود.

۳-۱-۳- عملگر جهش معکوس^۷

فرآیند تولید کروموزوم فرزند به شرح زیر می‌باشد:

گام (۱) به صورت تصادفی، یک مقدار بین ۳ تا ۱- L ، به عنوان طول بلاک جهش در نظر گرفته می‌شود که L ، طول کروموزوم می‌باشد. گام (۲) به صورت تصادفی یک موقعیت در کروموزوم پدر در نظر گرفته می‌شود. موقعیت دوم از جمع موقیت اول با طول بلاک جهش بدست می‌آید. بلاک جهش، از زن‌های مابین و مشمول اولین و دومین موقعیت تشکیل شده است.

گام (۳) به منظور تولید بلاکی با زن‌های جدید، بلاک جهش، معکوس خواهد شد و جایگزین بلاک جهش در گام ۲ خواهد شد. کروموزوم جدید، کروموزوم فرزند می‌باشد [۴].

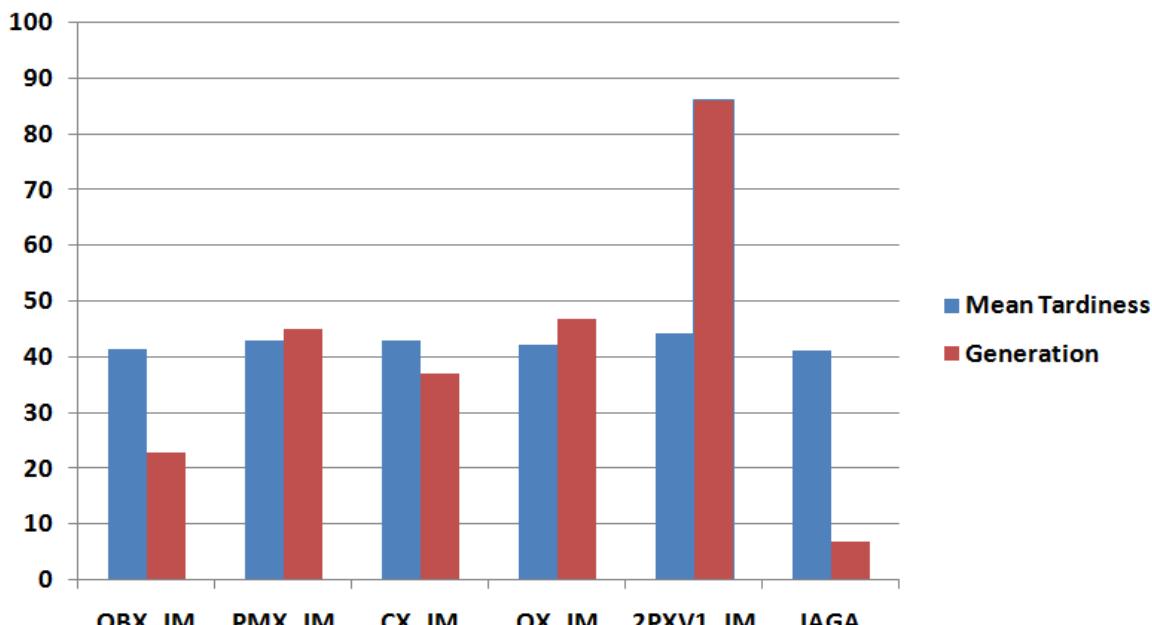
۳-۲-۳- عملگر جهش پیشنهادی

این عملگر به این صورت عمل می‌کند که یک کار به صورت تصادفی انتخاب می‌شود سپس از میان بقیه کارها، کاری که کمترین زمان پردازش را دارد انتخاب می‌شود سپس ترتیب کارهای مشمول و مابین این دو کار عکس می‌شود. به عنوان مثال در مسئله‌ای با ۸ کار و انتخاب کار ۱ به عنوان نقطه شروع داریم:

کار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
زمان پردازش	۲	۴	۵	۳	۸	۷	۱۰	۱۲
زمان انقضای	۱	۳	۲	۸	۷	۴	۱۲	۱۴

پدر	۵	۴	۷	۶	۲	۳	۱	۸
فرزنده	۵	۱	۳	۲	۶	۷	۴	۸

شکل ۴- نمایش کروموزوم پدر و فرزند در عملگر جهش

شکل ۶- مقایسه تعداد تکرار نسل‌ها و میانگین تأخیر کارها در الگوریتم‌های مختلف برای مسئله ۴

۵- نتیجه‌گیری

الگوریتم‌های ژنتیک به عنوان کارآمد در جستجوی راه حل‌های نزدیک به جواب بهینه و زمان محاسباتی کم، برای مسائل بهینه‌سازی ترکیبی، مورد استفاده قرار می‌گیرند. در این مقاله، یک الگوریتم ژنتیک وفقی بکار گرفته شده است که با تنظیم احتمال ادغام و جهش به صورت وفقی غیرخطی، از مشکلاتی مثل همگرایی نابهنجام، همگرایی با سرعت کم و پایداری کم جلوگیری می‌کند. همچنین با در نظر گرفتن دو عملگر جدید ادغام و جهش اکتشافی، می‌تواند ویژگی‌های خیلی خوب را از کروموزوم‌های پدر به ارث برد. نتایج تجربی نشان می‌دهند که الگوریتم ژنتیک پیشنهادی به آسانی در بهینه‌های محلی قرار نمی‌گیرد و در تعداد نسل‌های کمتری به جواب بهینه جامع دست پیدا می‌کند. همچنین شایان ذکر است که پیاده‌سازی الگوریتم پیشنهادی از پیچیدگی برخوردار نمی‌باشد.

۶- مراجع

- [1] one Machine Total Weighted Tardiness Problem; Elsesier, Applied Mathematics and Computation, Vol. 199, No. 2, pp. 590 – 598, 2008.
- [4] X. Yingjie, C. Zhentong, Jing Sun, An Improved Adaptive Genetic Algorithm for Job-Shop Scheduling Problem, Proceedings of the Third International Conference on Natural Computation, Vol. 04, pp. 287-291, 2007.
- [5] D.H.J. Biskup, J.N.D. Gupta, Scheduling Identical Parallel Machines to Minimize Total tardiness, Elsevier, International Journal of Production Economics, Vol. 115 , No. 1 , pp. 134 – 142, 2008.
- [6] C. Koulamas, Decomposition and Hybrids Simulated Annealing Heuristics for the Parallel Machine Total Tardiness Problem, Naval Research Logistics, Vol. 44 , No. 1 , pp. 109 - 125, 1997.
- [7] K.H Kim, D.W. Kim, Unrelated Parallel Machine Scheduling with Setup Times Using Simulated Annealing, Robotics and Computer-Integrated Manufacturing, Vol. 18, No. 3, pp. 223 -231, 2002.
- [8] V.A. Armentano, D.S. Yamashita, Tabu Search for Scheduling on Identical Parallel Machines to Minimize Mean Tardiness, Journal of Intelligent Manufacturing, Vol. 11, No. 5, pp. 453 - 460, 2000.
- [9] M. Azizoglu, O. Kirca, Tardiness Minimization on Parallel Machines, International Journal of Production Economics, Vol. 55, No. 2, pp. 163 - 168, 1998.
- [10] OR-Library
<http://people.brunel.ac.uk/~mastjjb/jeb/info.html>

- [1] Cakar, T., Koker, R., Demir, H.I.; Parallel Robot Scheduling to Minimize Mean Tardiness with Precedence Constraints Using a Genetic Algorithm, Elsevier, Advances in Engineering Software, Vol. 39 , No. 1 , pp. 47 – 54, 2008.
- [2] S.Z Jun, Z.J. Ying; A Genetic Algorithm Based Approach to Intelligent Optimization for Scheduling Dual Resources with Robots, Robot, Vol. 24 , No. 4, pp. 342 - 357, 2002.
- [3] T. Kellegoz, B. Toklu, J. Wilson; Comparing Efficiencies of Genetic Crossover Operators for

۷- پی‌نوشت‌ها

-
- 1- Simulated Annealing (SA)
 - 2- Two Point Crossover Operator Version 1(2px_v1)
 - 3- Order Based Crossover Operator (OBX)
 - 4- Cycle Crossover Operator (CX)
 - 5- Order operator (OX)
 - 6- Partially Mapped Crossover Operator (PMX)
 - 7- Inverse Mutation (IM)
 - 8- Improved Adaptive Genetic Algorithm (IAGA)

Archive of SID